

Dieren in de kou

Je hoopt dat de nieuwbouwplannen een heerlijk nieuw huis hebben opgeleverd, maar nergens een deurtje om naar binnen te glijpen. Geen fijne holte of een eengezinswoning voor een jong paar dat nog een hele toekomst voor de boeg heeft. Alles wordt weer ouderwets dichtgetimmerd en gesmeerd, waardoor de stadsholtedieren zeker geen fijn jaar tegemoet gaan.

Zo rond Kerst en de eeuwwisseling worden we ineens wat gevoeliger. Kindje Jezus draagt daar zeker aan bij. Zijn vader en moeder die een slaapplaats zoeken spelen daarbij een belangrijke rol. Maar niet bij iedereen wordt een gevoelige snaar geraakt, want voor dieren die graag in onze bouwsels voor een herberg aankloppen, gaat de deur niet meer open. Die dieren staan dan mooi in de kou.

Eind jaren '70 ging ik met een aantal andere vogelaars onderzoeken hoeveel Gierzwaluwen er in Tilburg broedden. We struinden heel wat wijken af. 's Morgensvroeg en laat op de avond door de straten zwerven en door de politie aangesproken worden omdat je toch wel erg aandachtig naar de slaapkamerramen stond te gluren. Vooral in de oudere wijken, zoals Bomenbuurt, St. Anna en Hasselt, vonden we heel wat nesten. Totaal zo'n 1500. We wisten wel dat deze door de Tilburgse straten racende zomervogel er broedde, maar door goed te kijken zag je ze allerlei broedplekken induiken. De nesten zaten o.a. bij een kapotte regenpijp, in een muurspleet en vooral op/onder daken. De oude straten met huizen met Franse kappen waren het ideaalst.

Dak met Franse kap, geschikt voor Gierzwaluwen (foto R. Vereijken)

De jaren daarna zijn veel van deze woningen aangepakt. De knik in het dak werd eruit gehaald om een dakkapel te maken die voor extra ruimte in huis zorgde. De grote gezinnen waren dan wel voorbij, maar ieder kind moest voortaan wel een eigen kamer hebben. Daarnaast werden we milieubewuster: je wilde niet voor de buitenwereld stoken. Er werd volop geïsoleerd en kieren en gaten werden dichtgepuurd of dichtgestopt. Naast de Gierzwaluwen zagen ook Huismussen en Spreeuwen hun jarenlange broedplek verdwijnen. Maar die laatste twee schijters was men liever kwijt dan rijk. De Gierzwaluw kreeg al snel menselijke hulp door het plaatsen van nestpannen op het dak. Maar vooral de houten kasten aan muren en dakgoten brachten heel wat gierzwaluwgeluk.

De gemeente Tilburg wilde actie tegen het huisvestingsleed van gebouwenbewonende dieren. Hoe kon je er voor zorgen dat na renovatie en nieuwbouw zoveel mogelijk geschikte leefplaatsen overbleven? De oplossing was simpel: als je de dieren helpt, dan helpt de gemeente jouw bouwprocedure niet te vertragen. Zeker in deze tijd met een tekort aan woningen voor mens en dier is dit een prachtig uitgangspunt. Vanuit de Wet Natuurbescherming heb je zorg voor de dieren die in huis wonen. Nu wordt afgesproken dat als bouwer meteen voldoende voorzieningen voor vleermuizen, Gierzwaluwen en Huismussen aanlegt in de nieuwbouw, dan hoeft hij niet een duur onderzoek uit te laten voeren naar die dieren en kan hij sneller aan de slag.

Per 1 januari zou er ook wettelijke verplichting komen om dit te doen. Dat helpt gemeenten om het ook zo aan te pakken. Maar minister Mona Keijzer heeft besloten dit idee af te breken, zonder bij de nieuwe plannen aan onze stadse medebewoners te denken. Door deze puinhoop gaat de snelheid om nieuwe woningen te maken voor mensen en dieren er juist flink uit, terwijl toch velen wachten op een plek voor een liefdesnestje.

De gemeente Tilburg laat zich hierdoor niet afremmen – zij heeft het licht al gezien - en gaat gewoon door met het maken van natuurvriendelijke afspraken. Misschien dat de regering tijdens het kerstreces ook nog die goddelijke barmhartige instraling krijgt. Dan kunnen we in 2025 overal het aantal daklozen onder al onze stadsbewoners weer flink terugdringen en zitten we er samen weer warmpjes bij.

Rob Vereijken
december 2024